

DE NATUURINFO - IVN HEERLEN

IVN Vereniging voor Natuur- en Milieu-educatie

Secretariaat: Gallusstraat 1, 6417 VD Heerlen

Telefoon: 045-5712609

Postbank 108.28.00

Email: heerlen@ivn-limburg.nl

Internet: www.heerlen.ivn-limburg.nl

UITGAVE: DECEMBER 2007

IVN LEDENVERWENMIDDAG DD 18 NOVEMBER j.l.

Van de redactie:

Op moment van schrijven is het lekker guur en koud buiten. Ook dit jaar weer de hamvraag: krijgen we een witte Kerst of niet? Ik durf er eigenlijk geen weddenschap meer op af te sluiten maar ja je weet het nooit. Zo'n wit landschap blijft spectaculair om te zien, vindt u ook niet?

Het bestuur is momenteel hard bezig om ook voor volgend jaar weer leuke, leerzame activiteiten te organiseren en daarbij zouden wij uw hulp goed kunnen gebruiken. Misschien mist u iets als IVN'er als het gaat om cursussen, lezingen of bijvoorbeeld activiteiten voor kinderen of andere zaken? Laat het ons dan weten en stuur een ons een mailtje. Dan gaan wij daar mee aan de slag!

IVN ledenverwenmiddag dd 18 oktober jl.

Op zondag 18 november vond de "ledenverwenmiddag" plaats. Het bestuur wilde het dit keer over een andere boeg gooien wat betreft de jaarlijkse actieve ledenmiddag. Voor de verandering leek het ons een goed idee om deze keer alle leden uit te nodigen in plaats van alleen actieve leden. Dus "actieve" werd geschrapt en we hielden een "ledenverwenmiddag" over.

Doel van de middag was behalve kennis maken met de nieuwe bestuursleden en andersom tevens om te horen wat er leeft onder leden aangaande het IVN Heerlen, want met het huidige vrijwilligerstekort zijn alle tips en adviezen welkom. Ook wilde het bestuur, vooruitlopend op de officiële opening op 30 november de leden alvast laten kennismaken met een stukje Waterleerpad langs de Geleenbeek.

De opkomst was boven verwachting en het weer was prachtig. Met een groep mensen zijn we langs de Geleenbeek gelopen van het IVN home naar Welten en weer terug. Onderweg kregen we van onze gids Alexander uitleg over de veranderingen en aanpassingen van de Geleenbeek. Na de wandeling smaakte de koffie en de vlaai natuurlijk extra lekker. Het was al met al een aangename middag. Was u erbij? Dan hoop ik dat u het een gezellige middag vond

en dat wij u volgend jaar weer terugzien bij de "ledenverwenmiddag". Voor de leden die er helaas niet bij konden zijn, heeft IVN'er Frans Sijben uit Nijmegen op de volgende bladzijde een impressie van die dag op papier gezet zodat u toch nog een beetje het idee krijgt hoe het is geweest.

Tijdens de ledenverwendag heeft onze voorzitter aan een tweetal jubilarissen een zilveren IVN speld uitgereikt. Het betrof mevrouw J. Adams-Kaastree en mevrouw Noé. Beide zijn al meer als 25 jaar lid en dat mag een bestuur natuurlijk niet ongemerkt voorbij laten gaan.

Van de hand van de heer en mevrouw Adams-Kaastree treft u overigens ook een bijdrage aan voor deze uitgave. Zij nemen u mee terug naar de tijd dat zij kennis maakten met het IVN. Voor sommige van u misschien een feest van herkenning? Heeft u ook een bijdrage met leuke IVN anekdotes uit de "oude doos", stuur ze of mail ze naar ondergetekende dan kunnen onze andere IVN leden ook lezen hoe uw band met IVN is ontstaan.

Natuurgidscursus

Ondergetekende is onlangs gestart met de Natuurgidscursus en vraagt zich of er lezers zijn die het misschien leuk vinden om daar zo nu en dan iets over terug te lezen in deze nieuwsbrief. Heeft u zelf ooit wel eens overwogen om een Natuurgidscursus te beginnen? Misschien dat ik u middels mijn ervaring dan toch over de streep kan trekken om volgende keer mee te doen want IVN'ers die een activiteit willen dragen blijven broodnodig.

Kerstbijeenkomst 26 december a.s.

Het is langzamerhand een traditie om op 2e Kerstdag gezamenlijk even lekker uit te waaien en de benen te strekken middels een wandeling. Na de wandeling verwennen wij u met een lekkere kop snert ofwel erwtensoep in het IVN home. Mogen wij ook rekenen op uw komst? Want: "hoe meer zielen hoe meer vreugd".

Bij deze willen wij u namens redactie en bestuur alvast hele fijne feestdagen toewensen en een voorspoedig nieuwjaar!

Het Geleendal als traktatie

door IVN-lid Frans Sijben

Dit weekend stap ik in Nijmegen met een weekendretourtje de trein in. Het reisdoel: Heerlen. Ik laat de ledenverwendag van IVN Heerlen niet onbezocht voorbij gaan. Ik zit in een gammel uitzierende trein van Veolia. Er flitsen stations en plekken voorbij die herinneren aan dertig jaar terug toen ik als student meer dan vaak op dit traject reisde. Een vrolijk schijnend zonnetje begeleidt mij op weg naar Heerlen.

Zondagmiddag om half twee heten enkele bestuursleden mij bij het binnenkomen hartelijk welkom: ik krijg wat handjes. De secretaris begeleidt mij naar het heerlijk verwarmde clublokaal van IVN-home Heerlen. In een half uurtje stromen veertig leden binnen. De voorzitter heet iedereen welkom en legt de plannen uit voor die middag. Om twee uur begint de eerste traktatie: een wandeling van ongeveer anderhalf uur langs de vrijgemaakte Geleenbeek.

Met de zon in een stralend blauwe lucht lopen we door het dal van de Geleenbeek. Verbazend: meteen buiten de stad is het al zo groen. We zien schapen in weilanden, ganzen op een vijver, vissers aan de Weltervijver, vakwerkhuisen in het gehucht Benzenrade, de boerderij op Romeinse bouwresten waar in de kelder de Geleenbeek ontspringt, een hoogstam-fruitgaard uit grootmoeders tijd.....en nog veel meer.... De tocht frist mijn geheugen op: vergeten beelden uit mijn jeugd komen weer boven.

Onder de dalende zon loopt de wandelende sliert weer terug naar het IVN-honk. In de schaduw voelt het al frisser aan. Terug in het verenigingsgebouw krijgen de in de watten gelegde leden koffie met Limburgse vlaai. Daarna komen er drank met borrelhapjes op tafel. Onder het genot van de droogjes en natjes vliegt de tijd om. Dit gezellig samenzijn wordt vastgelegd op de gevoelige plaat als herinnering aan een bijzondere dag. De voorzitter neemt nog een keer het woord. In heldere woorden doet hij een beroep op de aanwezigen om mee te doen aan activiteiten van IVN Heerlen. Meer handen zijn in staat om nog meer te doen aan de natuur in de omgeving van Heerlen. De kleine wijzer wijst naar vijf uur als ik mij onttrek aan deze verwennerij. Ik zal nog eens goed nadenken of ik op afstand iets kan betekenen voor IVN Heerlen

(red. Frans Sijben is maker van het Struinbulletin, zie Natuurinfo september)

RUIM 25 JAAR IVN-LID

Toen we een uitnodiging kregen voor de verwenmiddag in het IVN home op 18 november, besloten we daar graag gebruik van te maken. Nadat het speldje voor 25 jaar IVN-lidmaatschap opgespeld was en we genoten van de lekkere hapjes en drankjes kwamen de herinneringen uit vroegere jaren terug.

Wij kwamen in het voorjaar van 1979 met onze twee kinderen naar Heerlen en besloten al gauw te gaan genieten van het Zuid Limburgse landschap. Toen we dan ook de aankondiging van een excursie op de Kunderberg zagen, gingen we daar heen. Na een gesprek met de aanwezige natuurgidsen van het IVN Heerlen werden we lid.

De jaren daarop volgde Corry de cursus Natuurgids en deden we regelmatig met het hele gezin mee aan georganiseerde excursies onder leiding van Douwe Tasma en Fok Eleveld. De interesse van John ging vooral uit naar vogels. Hein Offermans was de trekker van de vogelwerkgroep en we gingen regelmatig vroeg op pad om de vogels te leren kennen. Dat was wel nodig, want er was net een landelijke actie gestart om broedvogels te inventariseren en daar deed de vogelwerkgroep ook aan mee. Ons werkterrein was Terworm. Toen bleek, dat het vinden van nesten toch niet zo gemakkelijk was, zeker niet in het drassige Terworm. Gelukkig waren er ook andere manieren om broedactiviteit te bepalen. Natuurlijk deden we ook mee aan het nestkastenwerk, eerst onder leiding van Hein Offermans en later Jo Pelzer en Piet Andriesen. In het vroege voorjaar kasten schoonmaken en daarna drie bezoeken in het broedseizoen waren een hele klus, vooral als je met een zware ladder door geaccidenteerd en moeilijk begaanbaar terrein moest ploeteren. Maar het was ook altijd weer leuk om te zien dat de nestkasten goed gebruikt werden door de meesjes. De ringmus werd toen door ons als een indringer beschouwd, waarvoor onze kasten niet bedoeld waren. Nu ben je blij als er een ringmus in een kast zit, want dit is een zeldzame vogel geworden. Het kan verkeren. John heeft 16 jaar op diverse routes meegedaan, waarbij de route Terworm vanwege terrein en broedsucces toch favoriet was en natuurlijk omdat er onderweg altijd gezellig gekeuveld werd over de natuur.

De kinderen vonden dat geploeter in de natuur ook interessant en deden mee met WEB-wandelingen, één van de vele activiteiten van Douwe Tasma, en volgden de lessen van Annelies Heijnen bij de botanische tuin. De interesse van dochter en vader ging steeds meer uit naar vlinders en andere kleine beestjes, vooral naar het waarnemen en fotograferen. Ook hier kun je je ei kwijt bij het IVN, zoals blijkt uit het 40-tal stukjes in de Natuurgids en de lezingen o.a. voor IVN-afdelingen. Het zorgde echter ook dat onze interesse minder op educatie en meer op onderzoek

gericht werd. Het Natuurhistorisch Genootschap werd dan ook meer de plaats waar we actief zijn.

Onze dochter heeft van haar natuurhobby haar studie en zelfs haar werk kunnen maken en zorgt er nu mede voor, dat de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 in Nederland vorm krijgen. Al met al is de deelname aan een IVN-excursie naar de Kunderberg dus de start geweest van een reeks van activiteiten in de Limburgse natuur voor ons hele gezin.

Door IVN leden John en Corry Adams-Kaastree.

Opening waterleerpad dd dd 30 november jl.

Het IVN is vanaf het begin actief betrokken geweest bij de totstandkoming van het Waterleerpad langs de Geleenbeek. Vrijdag 30 november was het dan eindelijk zover, de vier kilometer lange route tussen Benzenrade en kasteel Terworm werd officieel geopend door Waterschap Roer & Overmaas, gemeente Heerlen, IVN Heerlen en leerlingen van basisschool De

De Tovercirkel. De rol van het IVN in dit project is o.a. terug te vinden in de tekst op de acht informatieborden langs de route waar verwezen wordt naar de historie, het landschap en de natuur in- en langs de beek. Verder is de route, heen en terug, nog met paaltjes gemarkeerd (zie plaatje). Voor de toekomst ziet het IVN het als haar taak om het Waterleerpad onder de aandacht te brengen bij scholen en buurtverenigingen etc.

IVN infostand

September 2007 was een drukke PR maand voor het IVN want we waren uitgenodigd om aanwezig te zijn op de open dagen van het natuurvriendenhuis "Eikhoud" dd zondag 9 september en bij natuurmonumenten op de Brunsummerheide dd zondag 30 september. Nieuw was een aanbod van zaden uit onze eigen IVN hometuin, die wij dankzij Jos Clevers konden aanbieden aan tuinliefhebbers. Veel bezoekers vonden dit een heel leuk idee en dat de zaadjes gratis waren was natuurlijk helemaal geweldig.

Vogelwacht cursus

Inmiddels is de Vogelwacht weer met een vervolgcursus "Herkennen van vogels" van start gegaan in het IVN home. Wij zoeken nog leden die op de dinsdagavond tijd en zin hebben om de cursisten van koffie en thee te voorzien tijdens de pauze rond 21:00 uur gedurende de komende vijf lesavonden op :

8 januari

8 april

4 maart

20 mei

Graag contact opnemen met Linda 06-55590614 of met Eddy 045-5425142

ACTIVITEITEN AGENDA 2007 - 2008

Programma Natuurgidsenwerkgroep

De natuurgidsenwerkgroep organiseert wandelingen in de mooie natuur van Zuid-Limburg. Over het algemeen zijn ze niet erg zwaar. Maar ja, we wonen nu eenmaal in Limburg dus af en toe een hellinkje zal er wel inzitten.

Vertrek is vanaf het IVN home vanwaar af we carpoolen naar het beginpunt van de wandeling. Men hoeft zich niet van te voren aan te melden en ook niet leden zijn van harte welkom. Denk wel aan gepaste kleding en schoeisel. Ook iets te eten en te drinken meenemen is wel handig. Onderweg zal er door de begeleidende gidsen het een en ander verteld worden over de omgeving waar we doorheen trekken.

Voor contact met de werkgroep kunt u bellen met: 045-5712609 of mailen met:

Heerlen@ivn-limburg.nl.

In het begin van 2008 organiseren we weer een aantal korte wandelingen. Vertrek is altijd om 13.00 uur vanaf ons IVN Home, eventueel wordt er gecarpoold. De wandelingen duren ca. 2 uur en zijn tussen de 5 en 7 km lang.

Woensdag 26 december: Kerstwandeling.

Tijdens deze traditionele kerstwandeling op 2^e kerstdag maken we een leuk ommetje in de omgeving van ons IVN home. Na afloop is er zoals altijd gratis erwtensoep en gezellige nazit.

Vertrek is om 12.00 uur IVN home.

Zondag 20 januari: Wandeling omgeving Vrouwenheide.

Deze wandeling voert ons door de mooie omgeving van Simpelveld, Trintelen en Bosschenhuizen. Onderweg zijn er mooie uitzichten op het Limburgse landschap.

Zondag 24 februari: Wandeling Teuven.

Deze dag gaan we even de grens over naar onze zuiderburen. In de omgeving van Teuven en Obsinnich lopen we door hellingbossen afgewisseld met vergezichten. Er zitten pittige hellingen in deze wandeling.

Zondag 23 maart: Wandeling door natuurgebied Ingendaal en omgeving.

Deze tocht gaat door het Geuldal. Hier is een mooi natuurontwikkelingsgebied waar ook grote grazers worden ingezet. Maar we lopen ook door het aansluitende stuk natuur. We zullen deze dag een grote verscheidenheid in landschappen zien.

Zondag 20 april: Wandeling vanaf Kasteel Elsloo.

Vanaf het Kasteel Elsloo lopen we door het aangrenzende hellingbos en cultuurlandschap.

We worden verrast door een afwisselende omgeving.

COLOFON

De Natuurinfo is het ledenblad van het IVN afdeling Heerlen en verschijnt 4 keer per jaar. De volgende uitgave verschijnt begin maart 2008. Svp kopij opsturen vòòr 3 maart 2008 naar de redactie via bosse22@live.nl of heerlen@ivn-limburg.nl

WERKGROEP ACTIVITEITEN

IVN afdeling Heerlen is op zoek naar mensen die zo nu en dan wat tijd om handen hebben en deze aangenaam en zinvol willen doorbrengen met gelijkgestemde natuurliefhebbers. Is het volgende iets voor u misschien?

Vleermuis en zoogdierwerkgroep.

De werkgroep heeft dit jaar in mei een dialezing gehouden waarbij de aanwezigen kennis konden maken met de vleermuis. Aan de hand van dia's en posters is ingegaan op de bijzondere levenswijze van dit kleine geheimzinnige dier. Als een soort vervolg op deze lezing was een vleermuisexcursie in het Geleenbeekdal in de omgeving van de Weltervijver. Er waren niet veel vleermuizen actief maar evengoed zijn we 4 soorten tegen gekomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwerg vleermuis, watervleermuis en de laatvlieger.

Ook in het voorjaar is de werkgroep een aantal keren op pad geweest om te inventariseren, hoofdzakelijk in de bebouwde omgeving van het Aarveld en het Bekkerveld. Hierbij zijn we geen bijzondere soorten tegen gekomen. Voor Natuurmonumenten hebben we ook nog een vleermuisexcursie verzorgd in Strijthagen.

Op dit moment zijn we een aantal projecten voor de volgende jaren aan het voorbereiden.

Ten eerste hebben we een tweetal potentiële winterverblijven op het oog. Deze gaan we van de winter beoordelen of de omstandigheden goed zijn: koud en vochtig. Dit doen we doormiddel van een zgn. datalogger die regelmatig deze waardes meet. Deze kunnen we dan later op de computer zichtbaar maken en er onze conclusies aan verbinden. We houden jullie op de hoogte.

Ten tweede zijn we met vooronderzoek bezig om te kijken of we dakdekkers bedrijven en woningstichtingen warm kunnen krijgen om bij renovatie/reparatie mogelijkheden te scheppen voor onderkomens waar vleermuizen en vogels gebruik van kunnen maken.

Er zijn vele mogelijkheden om de toegankelijkheid van gebouwen te verbeteren. Deze zijn alleen niet bekend bij deze instanties. Wij willen hier voorlichting over gaan geven.

Dit is een project dat we samen met de vogelwerkgroep willen gaan uitwerken.

Als laatste willen we nog vermelden dat we deze afgelopen periode ook weer actief zijn geweest met het afhandelen van problemen en klachten over vleermuizen. Dit in het kader van het provinciale netwerk vleermuisklachten van het IKL.

IVN home tuin

De tuinwerkgroep ofwel de Donderdaggroep, aangezien ze altijd donderdagochtend in de tuin van het IVN home aan het werk zijn, zoekt leden die willen meehelpen om de tuin op een natuurlijke manier onderhoudsvriendelijk te maken zodat de tuin nog aantrekkelijk wordt voor vogels, eekhoorntjes, insecten etc. Met koffie en koek tussen het wieden door voor de inwendige mens. Na gedane arbeid trekken de leden eropuit en wandelen elke week weer een andere route met onderweg de nodige bijzondere flora en fauna.

Waterleerpad Geleenbeek

Op 30 november jl. is het waterleerpad Geleenbeek geopend. Dankzij Waterschap Roer & Overmaas en het IVN kunnen kinderen kennis maken met waterbeestjes en plantjes en het fenomeen "beek".

Natuurlijk willen wij als IVN zoveel mogelijk kinderen hierbij betrekken en schoolklassen assisteren bij hun treden langs het eerste Waterleerpad in Nederland.

Buitenbiologielessen

Voor deze activiteit zoeken wij mensen die overdag tijd en zin hebben om kinderen te begeleiden bij buitenbiologielessen. Dit zijn lessen waarbij de leraar met hulp van het IVN de kinderen buiten in de natuur de biologische lessen vorm geeft.

Wil je graag helpen bel dan: 045-5712609 of e-mail: heerlen@ivn-limburg.nl. Andere vragen of opmerkingen over vleermuizen of andere zoogdieren? Ook dan kun je bellen!